

Maigaard: I forslaget punkt 6 står der, at det skal pålægges arbejdsmarkedets parter ved overenskomstforhandlingerne at aftale retsgrundlaget. Det forklares videre principielt i bemærkningerne til forslaget, at det fortsat bliver overladt til arbejdsmarkedets parter at aftale retsgrundlaget, efter hvilket arbejdsretten skal dømmes.

Jeg har en fra min gruppe noget afvigende mening på dette punkt, og jeg vil gerne fremlægge denne mening, bl. a. fordi jeg godt vil bidrage til det, som hr. Frandsen i fremsættelsestalen kalder „en virkelig diskussion om arbejdsretten“. Det er helt indlysende, at det arbejdsmarkedssystem, som vi arbejder med, og det retsgrundlag, som vi har med at gøre, er organisationsskabt. Det fremhæver man ofte som en dyd i systemet, jeg tror, det er en tvivlsom dyd, men det er i hvert fald en kendsgerning, man skal holde fast i, når man diskuterer det, som er formålet med punkt 6 og bemærkningerne til punkt 6, nemlig retsgrundlaget.

Kernen i dette retsgrundlag er efter min mening ikke, som mange fremfører, fredspligten — det er en rimelig konsekvens af overenskomstens eksistens — men det er efter min mening ledelsesretten, for det er indlysende, at konflikternes antal og type er afhængig af, hvordan ledelsesretten defineres, og hvordan den placeres. Jeg synes, det er karakteristisk for dette af organisationerne skabte retsgrundlag, at ledelsesretten defineres overmåde snævert og meget konservativt. Denne definition stammer fra en tid, hvor arbejdernes — med en bemærkning af Knud Illum fra Den kollektive Arbejdsret — interesse i virksomhedens resultat kun viste sig gennem den løn, de modtog. Den måde, man gennem den organisationspraksis har defineret retsgrundlaget på, er meget snæver, og samtidig med, at man har defineret den så snævert, har man gennem retspraksis placeret ledelsesretten udelukkende og alene hos arbejdsgiverne.

Jeg vil altså fastholde, at ledelsesretten og dermed retsgrundlaget er organisations-skabt. Jeg vil videre fastholde, at der er en sammenhæng imellem det retsgrundlag, vi har, og dermed metoden, det er skabt efter, altså at systemet er organisationsskabt. Accepterer man, at retsgrundlaget er organisationsskabt, og det gør man i bemærk-

ningerne til punkt 6, accepterer man dermed også retsgrundlaget. De to ting kan ikke skilles ad.

Jeg mener ikke — og det er derfor, jeg vil gøre indsigelse mod forslaget — at fagbevægelsen ad traditionel vej kan ændre retsgrundlaget afgørende, i alt fald ikke dets kerne: retten til at lede og fordele arbejdet. Jeg synes i og for sig også, at det er urimeligt at forestille sig, at så afgørende ting i vores samfund skal ændres ad faglig vej. Det kan der gives mange gode grunde for, og jeg vil gerne pege på tre.

For det første mener jeg, at retsgrundlaget er et offentligt anliggende. Det er urimeligt, at lønmodtagere gennem kamp og afsavn skal skaffe sig tålelige og anstændige vilkår på arbejdspladserne. Det må være folketingets opgave, fordi det som sagt er et offentligt anliggende.

Dertil kommer for det andet, at ledelsesretten, som efter min mening er kernen i systemet, består uanset arbejdsmarkedets aftaler. Jeg vil gerne sige, at Knud Illum i Den kollektive Arbejdsret på side 181 siger, at § 4, altså den om ledelsesretten, kun fastslår, hvad der antages at gælde også uden udtrykkelig aftale. De faglige overenskomster må antages at være indgået under forudsætning af arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet.

Det vil igen sige, at denne ledelsesret ikke kan ændres ad faglig vej; den kan kun ændres af lovgivningsmagten. Derfor må jeg mene, at kernen i retsgrundlaget, ledelsesretten, må laves om, hvis forholdene skal ændres.

Jeg synes også, dette er selvfølgelig — og det skal være min tredje begrundelse for mit standpunkt — fordi septemberforliget og hovedaftalen, selv om de ikke fungerer for øjeblikket, løber videre i kendelserne, de har lovskarakter. Illum siger med rette på side 78 i sin bog, at

„septemberforliget og nu hovedaftalen får en lignende betydning for det kollektive retsforhold som en lov.“

Når det er sådan, synes jeg, det må ligge snublende nær for folketinget at tage konsekvensen af dette standpunkt, lovgive på området og skabe de vilkår, som der utvivlsomt er bred enighed om skal skabes: mere demokratiske og trivselsfremmende vilkår.

Det standpunkt, jeg her har fremlagt, har